Komission ehdotus 30.11.2016 uusiutuvan energian direktiiviksi; U 5/2017 vp

Eduskunnan ympäristövaliokunta 21.2.2017

Päivi Janka
Hallitusneuvos
TEM/energiaosasto

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Komission puhtaan energian paketti

- **Komissio julkaisi 30.11.2016 puhtaan energian paketin**
- **Paketti sisältää 8 lainsäädäntöehdotusta**
  - Sähkömarkkinadirektiivi
  - Sähkömarkkina-asetus
  - Asetus sähkömarkkinaviranomaisten yhteistyöelimestä (ACER-asetus)
  - Sähkön toimitusvarmuusasetus
  - **Uusiutuvan energian direktiivi (ns. REDII; 2021-2030)**
  - Energiatehokkuusdirektiivi
  - Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi
  - **Hallintomalliasetus**

- **Lainsäädäntöehdotusten käsittely alkaa Euroopan parlamentissa ja neuvostossa:**
  - parlamentin ITRE valiokunnan raportööri valittu
  - Energianeuvostossa 27.2. näkemysten vaihto koko paketista
  - ei vielä tietoa REDII:n käsittelyaikataulusta neuvoston energiatyöryhmässä

Ehdotus uusiutuvan energian direktiiviksi (REDII)

- ***EU:n uusiutuvan energian sitova tavoite 2030 (27 %)***
- Yhteys Energiaunionin hallintomallia koskevaan asetusehdotukseen

Uusiutuvilla tuotettu sähkö ja sen tukeminen	**Pientuottajat ja uusiutuvan energian yhteisöt**	**Uusiutuva energia lämmitys- ja jäähdytyssektorilla**
Uusiutuva energia liikenteessä	**Bioenergian kestävyys**	**Alkuperätakuut, hallinnolliset asiat jne.**

Ehdotus uusiutuvan energian direktiiviksi (KOM (2016) 767 lopullinen; sisältöä (1)

- **Koskee vuosia 2021-2030**

- **Jäsenvaltiot varmistavat yhteisesti, että EU:n uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta on vähintään 27 % v. 2030**

- **Ei sitovia kansallisia tavoitteita, kukin jäsenvaltio asettaa uusiutuvan energian tavoitteet hallintomalliasetuksen mukaisessa kansallisessa ilmasto- ja energiasuunnitelmassa; Minimitavoite 2021 eteenpäin vuoden 2020 tavoite, Suomelle 38 %**

- **Uusiutuvan sähkön tukijärjestelmät**
  - Jäsenmaa saa tukea, tukijärjestelmät markkinaehtoisemmaksi
  - Noudatettava edelleen **EU:n valtiontukisääntelyä**
  - Avattava asteittain muissa jäsenvaltioissa sijaitseville laitoksille
    - 2021-2025 vähintään 10 %
    - 2026-2030 vähintään 15 %

Ehdotus uusiutuvan energian direktiiviksi; sisältöä (2)

- **Jäsenvaltion pyrittävä lisäämään uusiutuvan energian osuutta lämmitys- ja jäähdytyssektorilla yhdellä prosenttiyksiköllä vuodessa**

- **Kaukolämpö- ja jäähdytysjärjestelmät on avattava uusiutuvista energialähteistä taikka jätelämmöstä tai –jäähdytyksestä tuetettavalle lämmölle tai jäähdytykselle**

- **Liikenteen tavoitteet (3)**

- **Kestävyyskriteerit ja kasvihuonekaasupäästövähennyskriteerit liikenteen biopolttoaineiden ja bionesteiden lisäksi kiinteiden ja kaasumaisten biomassasta tuotettujen polttoaineiden käytölle sähkön ja lämmöntuotannossa ja jäähdytyksessä**

Ehdotus uusiutuvan energian direktiiviksi; sisältöä (2), liikenne

- **Liikennepolttoaineiden toimittajille asetetut minimiosuusvaatimukset:**
  - **1,5 % 2021 ja 6,8 % 2030 (laajempi tavoite); sisältää**
    - **Liitteen IX raaka-aineista valmistetut biopolttoaineet ja biokaasu**
    - **Ei-biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet**
    - **Uusiutuvan sähkön käyttö liikenteessä**
    - **Fossiilisesta jätteestä tuetetut polttoaineet**
  - **0,5 % 2020 ja 3,6 % 2030 erillinen ”alatavoite” kehittyneille**
    - **Ainoastaan liitteen IX A-osan raaka-aineista valmistetut (sisältää mm. teollisuuden, maatalouden ja yhdyskuntien jätteitä, metsäteollisuuden ja maatalouden sivuvirtoja, oksat, latvukset, muut kuin saha- vaneeritukit) biopolttoaineet ja biokaasu**

- **Liitteen IX B-osan raaka-aineista (mm. käytetty ruokaöljy, eläinrasvoja) valmistetuille biopolttoaineille 1,7 %:n katto 2021 alkaen**
- **Ruoka- ja rehuraaka-aineista valmistetuille biopolttoaineille, bionesteille ja biokaasulle katto: 7 % 2020 ja 3,8 % 2030**

RED II, liikenteen polttoainetoimittajien minimiosuusvaatimukset

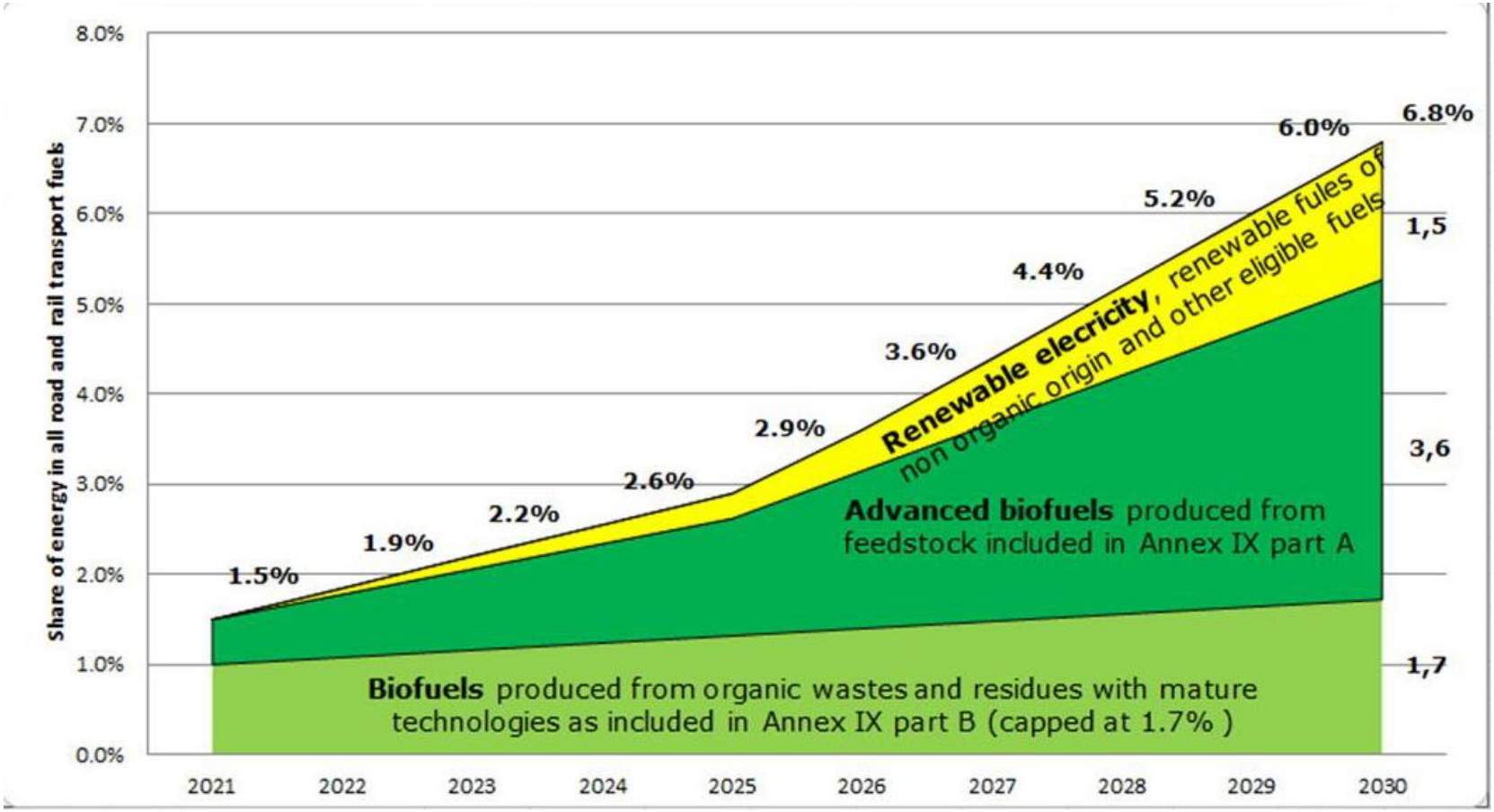

European Commission 2016

Bioenergian kestävyyskriteerit

Nykyisin liikenteen biopolttoaineille ml. biokaasun liikennekäyttö ja bionesteille, laajenee kiinteiden ja kaasumaisten biomassojen käyttöön sähkön ja lämmöntuotannossa (biokaasu vain sähkön- ja CHP-tuotanto)

Kestävyyskriteerit sisältää 2 osaa:

1. **Biomassan tuotanto**
   - Maatalousbiomassoille
   - Metsäbiomassoille
   - Ei sovelleta teollisuuden ja maatalouden sivuvirroille eikä jätteille
2. **Biomassan käytön kasvihuonekaasupäästövähennyskriteerit**
   - Verrataan fossiilisiin perustuvaan tuotantoon
   - KHK-kriteerit määritelty biopolttoaineille, bionesteille ja biomassapolttoaineille (kiinteät ja kaasumaiset)

   Lisäksi:
   - Biomassalla tuotettavan sähkön tukemiseen rajoituksia: uusissa, yli 20 MW:n laitoksissa tuotannon tulisi olla energiatehokasta yhteistuotantoa

Bioenergian kestävyyskriteereiden soveltaminen

- **Kestävyyskriteereitä sovelletaan**
  - liikenteen biopolttoaineisiin ja bionesteisiin (kuten nykyisinkin)
  - kiinteiden biomassapolttoaineiden käyttöön polttoaineteholtaan 20 MW tai sitä suuremmissa laitoksissa
  - Kaasumaisten biomassapolttoaineiden käyttöön sähköteholtaan 0,5 MW tai sitä suuremmissa laitoksissa

- **Kestävyyskriteerien täyttäminen on ehtona,**
  - että tuotettava energia voidaan ottaa huomioon EU:n uusiutuvan energian tavoitteessa ja jäsenmaiden uusiutuvan energian osuudessa
  - että tuotettava energia otetaan huomioon arvioitaessa uusiutuvaa energiaa koskevien velvoitteiden noudattamista (ml. REDII:een sisältyvät toimet edistää uusiutuvaa energiaa lämmityksessä ja jäähdytyksessä sekä liikenteessä)
  - että käytölle voidaan myöntää taloudellista tukea.

Bioenergian kestävyyskriteerit; biomassan tuotanto

- **Maatalousbiomassojen tuotannon kestävyyskriteerit**
  - Pääosin ennallaan (kuten biopolttoaineet ja –nesteet)
  - Poikkeuksena turvemaita käsittelevä kohta, jossa ei mainita enää kuivatusta.
- **Metsäbiomassan tuotannon kestävyyskriteerit**
  - Kaksiportaisen lähestymistapa: **Kriteerit maatasolle** tai kriteerit metsälö- tai metsätilatasolle, jos maatason tietoja ei ole saatavilla
    - Hakkuut tapahtuvat hakkuuluvan mukaisesti
    - Metsät uudistetaan hakkuun jälkeen
    - Korkean suojeluarvon omaavat alueet, mukaan lukien kosteikot ja suot/turvemaat, suojellaan
    - Hakkuiden vaikutukset maaperän laatuun ja luonnon monimuotoisuuteen minimoidaan
    - Hakkuut eivät ylitä metsien pitkän aikavälin tuottokykyä
  - Lisäksi ns. LULUCF-vaatimukset
    - Maa on Pariisin sopimuksen osapuoli ja on ratifioinut sen
    - Maa on toimittanut YK:n ilmastosopimukselle NDC:n (Nationally Determined Contribution), jolle määritetään tiettyjä LULUCF:ää koskevia vaatimuksia
    - Maalla on YK:n ilmastosopimuksen ja Pariisin sopimuksen mukainen kansallinen järjestelmä khk-päästöjen ja poistumien (ml metsä- ja maatalous) raportoimiseksi
    - Mikäli em. tietoja ei ole saatavilla, niin metsälö/metsätilatasolla tulee olla järjestelmät, joilla varmistetaan metsien hiilivarastojen ja nielujen säilyttäminen
  - Komissio arvioi kriteerejä 31.12.2023 mennessä ja voi tarpeen mukaan tehdä muutosehdotuksen

Bioenergian kestävyyskriteerit; kasvihuonekaasupäästövähennysriteerit

- **KHK-kriteerit (kriteeri elinkaaren aikaiselle kasvihuonekaasupäästövähennykselle verrattuna fossiiliseen vertailuarvoon)**

Biopolttoaineet ja bionesteet

- Vähintään 50 %, 5.10.2015 tai tätä ennen toimintansa aloittaneet laitokset
- Vähintään 60 %, laitokset, joiden toiminta alkanut 5.10.2015 jälkeen
- Vähintään 70 %, laitokset, joiden toiminta alkaa 1.1.2021 jälkeen
- Lisäksi: kehittyneiden alatavoitteen biopolttoaineille (liitteen IX A-osan raaka-aineista valmistetut) aina 70 % ?

Biomassapolttoaineet, joita käytetään sähkön- ja lämmöntuotantoon ja jäähdytykseen

- Vähintään 80 %, laitokset, joiden toiminta alkaa 1.1.2021 jälkeen
- Vähintään 85 %, laitokset, joiden toiminta alkaa 1.1.2026 jälkeen

Valtioneuvoston alustavia kantoja (1)

- **VN voi hyväksyä EU:n yhteisen sitovan uusiutuvan energian tavoitteen (väh. 27 % v. 2030) ja Suomen minimitavoitteen (38 %) 2021 eteenpäin**
- **Uusiutuvan sähkön tukijärjestelmiä koskevat yleiset periaatteet hyväksyttävissä, VN ei kannata tukijärjestelmien pakollista avaamista muissa jäsenvaltioissa sijaitseville uusiutuvista sähköä tuottaville laitoksille**
- **Uusiutuvan sähkön tukijärjestelmien avaamisen ja muun jäsenvaltioiden välisen yhteistyön tulee olla vapaaehtoista ja perustua kyseisten jäsenvaltioiden keskinäisiin sopimuksiin**
- **Tavoitteen lisätä uusiutuvan energian osuutta lämmityksessä ja jäähdytyksessä tulisi olla indikatiivinen sen tulisi koskea koko kautta 2021-2030 (10 %:n lisäys) vuosittaisen prosenttiyksikön lisäystavoitteen sijasta**
- **Jäsenvaltion päätäntävallassa, miten uusiutuvan osuutta lämmityksessä ja jäähdytyksessä lisätään**

Valtioneuvoston alustavia kantoja (2)

- **Muiden lämmitys- ja jäähdytysmuotojen kanssa kilpailevaan kaukolämpöön- ja jäähdytykseen ei uuttaa pakollista EU-tason sääntelyä (mm. kaukolämpöverkkojen avaaminen)**
- **VN pitää hyvänä liikenteen uusiutuvan energian käytön ja kehittyneille biopolttoaineiden sitovia osuustavoitteita; kehittyneiden biopolttoaineiden määritelmä ja liitteen IX raaka-aineluettelo rajoittaa liikaa kehittyneiksi katsottavia jäte- ja tähdepohjaisia biopolttoaineita**
- **Liikenteen uusiutuvien polttoaineiden määrittelyjä ja osuuksia katsottava kokonaisuutena sekä määriteltävä selkeästi, mitä reunaehtoja direktiivi asettaa jäsenvaltiolle koskien kansallisia edistämistoimia (mm. miten kohdellaan jäte- ja tähdepohjaisia biopolttoaineita, jotka valmistettu muista kuin liitteen IX raaka-aineista)**

Valtioneuvoston alustavia kantoja (3)

- **VN voi hyväksyä bioenergian kestävyyskriteereiden laajentamisen myös kiinteisiin ja kaasumaisiin ja sähkön- ja lämmöntuotannossa käytettäviin biomassoihin; tärkeää hyödyntää olemassa olevia menetelmiä kestävyyden todentamisessa**
- **Kestävyyskriteereiden soveltamisen rajaukset kannatettavia (mm. jäte- ja tähdemateriaaleille ainoastaan KHK-kriteerit, kiinteille biomaasoille 20 MW laitoskokoraja, KHK-kriteereiden soveltaminen ainoastaan uusille 2021 tai sen jälkeen toimintansa aloittaville laitoksille)**
- **VN pitää hyvänä, että metsäbiomassan tuotannon kestävyyttä on mahdollista tarkastella maatasolla**
- **Kestävyyskriteereiden yksityiskohtia tarve analysoida tarkemmin, myös tarkistustarpeita**

- **Tarvitaan paljon selvennyksiä komissiolta sekä kansallista analyysia koko REDII:n eri artikloihin ja liitteisiin**